

Skårup Seminarium

Den, klassicistiske, hovedbygning på Skårup Seminarium fra 1836.

Småbygninger tilføjet i slutningen af 1800-tallet. Rektorbolig (tv) og gymnastiksal (th).

Skårup Skole. 60'er-modernisme og brutalistiske retirader.

NATURGRUNDLAG OG LANDSKAB

Skårup ligger i et svagt kuperet, frugtbart morænelandskab. Landsbyen har bestået af godt 20 ret store gårde. De landskabelige træk er næsten udviskede i dag, men to af de oprindelige tre gadekær findes dog endnu.

Det mest velbevarede af gadekærene (tv) og et kig ind mod seminariets park hvor gadekæret er opdelt i mindre søer (th).

KULTURHISTORIE

Skårup Seminarium blev oprettet i 1803 som et såkaldt præstegårdsseminarium. Seminariet opstod i kølvandet på de store landboreformer, hvor oplysningen af bondestanden var en af datidens politiske målsætninger. Skårup Seminarium vidner derfor om en af de helt store brydningstider i danmarkshistorien, og seminariet var også et af de allertidligste i Danmark.

At det var et præstegårdsseminarium betyder, at den lokale præst samtidig var leder af seminariet, og at undervisningen foregik i den daværende præstegård fra oprettelsen i 1803 og indtil den nuværende hovedbygning blev bygget i 1836.

Hovedbygningens oprindeligt hvide facade blev kalket gul i 1920. I 1931-32 skete der en udvidelse af hovedbygningen med 10 meter i begge ender. Sidefløjene, der var opført med få års mellemrum omkring år 1900, blev udvidet med cirka 5 meter mod parken. I 1964 blev komplekset udvidet mod vest til mere end det dobbelte areal med undervisningslokaler, festsal og pedelbolig.

Ud over selve seminariet hører også øvelsesskolen, idag Skårup Skole, fra 1966 og kirken med til kulturmiljøet. Kirken er taget med for at tydeliggør fortællingen om seminariets opståen i 1803 ved daværende præst Peter August Wedel, der var stærkt optaget af oplysningstidens tanker. Den daværende præstegård er ikke bevaret, men kirken understøtter i stedet fortællingen om præstegårdsseminariets opståen. Hospitalet vidner om den tidlige socialforsorg og dens stærke tilknytning til godserne og kirken.

Mindesten for rektorer gennem tiderne er sat op rundt omkring i parken

Øvelsesskolen er taget med i kulturmiljøet, fordi en forordning i 1894 stillede krav om, at der skulle være en øvelsesskole tilknyttet et seminarium. På øvelsesskolen skulle de lærerstuderende øve deres undervisningsfærdigheder. I 1800-tallet foregik der øvelsesundervisning i Skårups gamle organistskole, og først år 1900 stod den første, egentlige øvelsesskole færdig i Østergade i Skårup. Den blev revet ned ved skolebyggeriet i 1966, og de eneste levn er de 4 store lindetræer, der står tilbage ved den nuværende skole. Øvelsesskolen hedder i dag Skårup Skole og er ikke længere tilknyttet seminarieret.

ARKITEKTUR OG BYGGESKIK

Der er næppe en bygningstype, som har været underlagt så omfattende ideologisk diskussion og typemæssig udvikling som skolebyggeri. Området viser eksempler på den klassicistiske, aksefaste stil fra 1800-tallet, som symboliserer orden og regelmæssighed, sammenholdt med 1960'ernes organiske tankegang, hvor det symmetriske er opløst til fordel for en mere fri rumlighed, som dog tøjles af de industrielle konstruktive principper som perioden også hyldede.

Arkitektonisk er området således sammensat af vidt forskellige bygningstyper, stilarter og størrelser. Denne forskellighed bliver ikke mindre af at kigge på landsbybebyggelsen med indslag af bindingsværk, hospitalets kampestensbygning, "Rødegaards" meget fine klassicistiske stuehus, og stationsbyens historicistiske byhuse langs Østergade.

Tilbygningen ved skolen, der blev hovedindgang, selv om det knap kan ses (tv), og den ikonografiske pedelbolig ved Skaarup Seminarium (th) illustrerer kombinationen af 1960'ernes optagethed af den frie og asymmetriske plan på den ene side, og det strengt konstruktive og usmykkede byggeri på den anden side.

Det smukke klassicistiske stuehus på Rødegaard (tv) er blot 20 år yngre end seminariets hovedbygning. Lægebolig fra slutningen af 1800-tallet vidner også om landsbyen, der blev transformeret til uddannelses- og stationsby.